

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н географічного факультету
 /Іван КАЛИНИЧ/
« 30 » червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
За предметною спеціальністю	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова компонента
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи екологічного виховання учнів**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта**, за предметною спеціальністю **014.07 Середня освіта (Географія)**, освітньо-професійна програми «**Географія**».

Розробники: Фекета І.Ю. кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та перезатверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «23» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Степан ПОП

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від «29» червня 2022 р.

Голова методичної комісії Людвиг ПОТІШ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	3	4
	Лекції:	
	36	10
	Практичні (семінарські):	
	24	8
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів» є формування у майбутніх учителів знань про об'єкт, предмет та завдання екології та методики екологічного виховання учнів, викладання екології як науки, її зв'язки з іншими науками. Допомогти студентам усвідомити екологічне виховання як глобальну проблему сучасності, засвоїти важливі питання теорії і практики охорони природи; оволодіти знаннями, вміннями та навичками організації і проведення робіт з екологічного виховання учнів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5 Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.

ПК 7. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Географія:

- ОК 1.10 Основи екології і екологія людини
ОК 2.16 Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання (РН)	Шифр РН
<i>Знає</i> основні історичні етапи розвитку предметної області.	РН 1
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
<i>Знає</i> та <i>розуміє</i> основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.	РН 13.
<i>Пояснює</i> просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	РН 14.
<i>Описує</i> основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	РН 15.
<i>Пояснює</i> зміни, які відбуваються в географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, <i>формулює</i> наслідки й детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.	РН 16.
<i>Формує</i> в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування друкованою і цифровою картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій.	РН 17.
<i>Застосовує</i> базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії	РН 18.
<i>Добирає</i> міжпредметні зв'язки курсів географії в базовій середній школі з метою формування в учнів природничо-наукової компетентності відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти з освітньої галузі «Природознавство»; <i>володіє</i> методикою навчання пропедевтичного курсу «Природознавство».	РН 23.
<i>Дотримується</i> сам під час польових навчальних практик <i>та формує</i> відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.	РН 24.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: -основні екологічні терміни, поняття, фактори, закони; -термінологічною базою екології людини - особливості будови і закономірності функціонування біосфери; -причини, наслідки і шляхи усунення локальних, регіональних і	РН 1. РН 5. РН 13 РН 14.

глобальних екологічних криз; -стан природних ресурсів та їх використання; -основні форми й особливості антропогенного впливу на навколишнє середовище; -основи раціонального природокористування і охорони компонентів біосфери; - методи моделювання та прогнозу екологічних процесів і умов в біосфері. аналізувати та оцінювати негативний вплив на здоров'я чинників довкілля; -взаємовідношення людини із навколишнім середовищем;	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти: - сформулювати у майбутніх учителів знань про об'єкт, предмет та завдання методики викладання екології як науки, її зв'язки з іншими науками; - ознайомити із структурою процесу навчання, змістом його структурних компонентів, зв'язками і відношеннями між ними, - навчити продуктивним методам та прийомам ознайомлення учнів із природою; - розкрити основні змістовні лінії екологічних знань; сформулювати уявлення про зміст позаурочної і позакласної роботи з екології; її види, методикою організації та проведення.	РН 15. РН 16 РН 17 РН 18 РН 19 РН 23 РН 24

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Виконання практичних робіт, відповіді на практичних (семінарських) заняттях - більш глибокий розгляд висвітлених на лекції питань, підготовка доповідей за темою занять, реферат, презентація, модульні контрольні роботи; іспит.

Самостійна робота включає: опрацювання теоретичних положень навчальної дисципліни за результатами прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань передбачених для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; узагальнення вивченого матеріалу перед модульним контролем, іспитом.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, інструктаж), практичні (практична робота, семінарське заняття), наочні (спостереження, ілюстрації, демонстрації).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Контроль знань з курсу " Основи екологічного виховання учнів " викладач здійснює за кредитно-модульною системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою. Форми контролю: відвідування лекцій, семінарів, реферат,

- Форми поточного контролю: усне опитування на практичних (семінарських) заняттях, перевірка практичних завдань, виконання самостійної роботи (реферат, презентація),
- Форма модульного контролю: модульний (письмова робота);
- Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	50	100
5	5	5	5	5	5	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	2	15	2	20
семінарські заняття	3	15	4	20
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10		
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі і складається із теоретичних питань та практичного завдання. При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

а) 50 балів - правильне виконання всіх завдань. Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

б) 49- 40 балів ставиться за виконання 89-74 % усіх завдань. Студент, повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу.

в) 39 - 30 балів - якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань; коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. Студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

г) 20 балів - якщо завдань виконано менше від 50 %. Студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуюваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінок

90 – 100	A	відмінно	Виставляється у випадку, коли студент вільно і в повному обсязі володіє програмним матеріалом курсу, вільно орієнтується в знання екологічних особливостей навколишнього середовища, з урахуванням фізико-географічних умов, виявляє закономірності географічного розподілу організмів та угруповань, розкриває їх причини. Дає вичерпний виклад фактів і закономірностей потрібних для розв'язання проблем охорони та раціонального використання ресурсів біосфери.
82-89	B	добре	Відрізняється від оцінки “відмінно” тим що студент допускає окремі похибки і неточності, які не впливають на загальну лінію викладу матеріалу і які свідчать про глибину опрацювання теоретичних даних.
74-81	C		Користується науковою термінологією, аргументує свої твердження і висновки. Вільно володіє картографічним матеріалом. Не висвітлює власний підхід, не розкриває бачення екологічних проблем.
64-73	D	задовільно	Знає основні теоретичні положення, вміє складати компонентні та комплексні характеристики, відповідає на більшу частину запитань викладача, виконав практичні завдання, опрацював більшість тем самостійного вивчення.
60-63	E		Лише відтворює матеріал, але не встановлює причинно-наслідкових зв'язків, не розуміє основних закономірностей між організмами і середовищем, дає не чіткі визначення понять і термінів, лише частково володіє екологічною номенклатурою
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не володіє спеціальною термінологією, не розуміє загальних теоретичних і практичних питань екології, лише частково володіє номенклатурою
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не виконані вимоги для оцінки “FX”.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. . Система неперервної екологічної освіти.

Тема 1. Мета і завдання екологічної освіти. Державна політика в галузі екологічної освіти. Мета і завдання екологічної освіти. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти.

Тема 2. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти. Екологічна освіта як основа екологічної культури. Місце екології в сучасній системі народного господарства, виробництва і науки.

Тема 3. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами. Найважливіші принципи «Основ екологічних знань».

Тема 4. Зміст і структура шкільного курсу екології. Принципи побудови шкільного курсу екології. Мета та завдання шкільного курсу екології. Зміст і структура курсу екології в загальноосвітній школі. Освітні, виховні, та розвиваючі цілі навчання екології.

Тема 5. Теоретичні основи екологічної освіти. Цінності природи. Внутрішня (абсолютна, справжня, уроджена, невід'ємна, властива) цінність (достоїнство, самоцінність). Зовнішні (інструментальні) цінності. Конфлікти цінностей і природоохоронні мотивації.

Тема 6. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології. Типи і структура уроків з екології. Вимоги до сучасного уроку екології. Схеми аналізу уроків. Особливості проведення уроку

Тема 7. Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником.

Тема 8. Методи навчання основ екологічних знань. Словесні, наглядні та практичні методи навчання. Записи й ілюстрації на дошці.

Тема 9. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології).

Тема 10. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Основні шляхи популяризації екологічної освіти.

Змістовий модуль 2. . Прикладні аспекти екологічної освіти.

Тема 11. Прикладні аспекти екологічної освіти. Загальні екоетичні принципи відношення до природи і правила справедливого вирішення конфліктних ситуацій. Екоцентричні принципи ставлення до природи: Принцип неспричинення шкоди чи збитків жодній істоті в навколишньому природному середовищі чи екосистемі. Принцип невтручання.

Тема 12. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього. Етичні принципи заповідної справи. Природоохоронні зони. Заповідна справа: антропоцентризм та екоцентризм у заповідній практиці. Естетика природи та екологічна етика.

Тема 13. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). Шкода від туризму в національних парках і інших об'єктах ПЗФ. Правила поведінки під час відвідування об'єктів природно-заповідного фонду. Основні екологічні правила туриста.

Тема 14. Природа як рекреаційний ресурс. Практичне застосування екологічної етики в охороні природи і природокористуванні. Рекреаційний потенціал природи. Естетичне ставлення до природи. Співвідношення правової та етичної охорони тваринного світу.

Тема 15. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Екскурсія як метод навчання і форма організації занять. Класифікація екскурсій. Підготовка екскурсії. Проведення екскурсії. Використання в навчальному процесі матеріалів екскурсії.

Тема 16. Методика організації і проведення гурткової роботи. Методика організації екологічної стежки. Методика підготовки і проведення виставок. Науково-дослідна робота з екології та її характерні особливості.

Тема 17. Факультативи, як засіб самовираження учня. Факультатив – одна з допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Творчість та дослідницька діяльність учнів на факультативних заняттях з екології. Самовираження учнів на факультативних заняттях з екології.

Тема 18. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії “людина природа”. Чинники руйнування системи людських цінностей. Шляхи виходу з екологічної кризи. Відповідальність як аспект розвитку взаємодії.

6.2. Структура навчальної дисципліни денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
	денна форма

	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Система неперервної екологічної освіти.						
Тема 1. Мета і завдання екологічної освіти.	7	2	2			3
Тема 2. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти.	7	2	2			3
Тема 3. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами	5	2				3
Тема 4. Зміст і структура шкільного курсу екології.	7	2	2			3
Тема 5. Теоретичні основи екологічної освіти.	7	2	2			3
Тема 6. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології.	6	2				4
Тема 7. Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником.	6	2				4
Тема 8. Методи навчання основ екологічних знань.	7	2	2			4
Тема 9. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології).	5	2				3
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за 1 модуль	59	18	11			30
Змістовий модуль 2 . Прикладні аспекти екологічної освіти.						
Тема 10. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Основні шляхи популяризації екологічної освіти.	4	2				2
Тема 11. Прикладні аспекти екологічної освіти.	6	2	2			2
Тема 12. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього.	8	2	2			4
Тема 13. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ).	8	2	2			4

Тема 14. Природа як рекреаційний ресурс.	8	2	2			4
Тема 15. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів.	8	2	2			4
Тема 16. Методика організації і проведення гурткової роботи.	6	2				4
Тема 17. Факультативи, як засіб самовираження учня.	7	2	2			4
Тема 18. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії “людина природа”	6	2				2
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за 2 модуль	61	18	13			30
Всього	120	36	24			60

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Система неперервної екологічної освіти.						
Тема 1. Мета і завдання екологічної освіти.	6,5	0,5				6
Тема 2. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти.	6,5	0,5				6
Тема 3. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами	6,5	0,5				6
Тема 4. Зміст і структура шкільного курсу екології.	8,5	0,5	2			6
Тема 5. Теоретичні основи екологічної освіти.	6,5	0,5				6
Тема 6. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології.	8,5	0,5	2			6
Тема 7. Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником.	6,5	0,5				6
Тема 8. Методи навчання основ екологічних знань.	6,5	0,5				6
Тема 9. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних	8,5	0,5	2			6

технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології).						
Змістовий модуль 2. . Прикладні аспекти екологічної освіти.						
Тема 10. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Основні шляхи популяризації екологічної освіти.	6,5	0,5				6
Тема 11. Прикладні аспекти екологічної освіти.	8,5	0,5	2			6
Тема 12. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього.	6,5	0,5				6
Тема 13. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ).	5,5	0,5				5
Тема 14. Природа як рекреаційний ресурс.	5,5	0,5				5
Тема 15. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів.	5,5	0,5				5
Тема 16. Методика організації і проведення гурткової роботи.	5,5	0,5				5
Тема 17. Факультативи, як засіб самовираження учня.	6	1				5
Тема 18. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії “людина природа”	6	1				5
Всього	120	10	8			102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Практична робота № 1. . Екологічна освіта як основа екологічної культури..	2	
2	Практична робота № 2. Організація підготовки вчителя до навчально-виховного процесу з екології	2	
3	Практична робота № 3. Розробка дидактичних матеріалів.	2	
4	Практична робота №4. Методика використання екологічних задач.	2	2
5	Практична робота №5. Методика проведення практичних робіт з екології	2	2
6	Практична робота №6. Методика складання плану та конспекту уроку.	4	2
7	Практична робота №7. Контроль та оцінка навчальних досягнень учні з екології.	2	
8	Практична робота №8. Методика проведення уроку з використанням інформаційних технологій..	2	2

9	Практична робота №9. Методика проведення нетрадиційних уроків. Особливості проведення інтегрованого та міжпредметного уроку	2	
10	Практична робота № 10. Аналіз шкільної навчальної програми та підручника з екології. Складання календарно-тематичного плану.	2	
Разом		22	8

6.4. Самостійна робота

з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	1. Мета і завдання екологічної освіти. Державна політика в галузі екологічної освіти. Мета і завдання екологічної освіти. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти. 2. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти. Екологічна освіта як основа екологічної культури. Місце екології в сучасній системі народного господарства, виробництва і науки. 3. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами. Найважливіші принципи «Основ екологічних знань».	12	16
2	4. Зміст і структура шкільного курсу екології. Принципи побудови шкільного курсу екології. Мета та завдання шкільного курсу екології. Зміст і структура курсу екології в загальноосвітній школі. Освітні, виховні, та розвиваючі цілі навчання екології. 5. Теоретичні основи екологічної освіти. Цінності природи. Внутрішня (абсолютна, справжня, уроджена, невід'ємна, властива) цінність (достоїнство, самоцінність). Зовнішні (інструментальні) цінності. Конфлікти цінностей і природоохоронні мотивації.	12	14
3	6. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології. Типи і структура уроків з екології. Вимоги до сучасного уроку екології. Схеми аналізу уроків. Особливості проведення уроку Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником. 7. Методи навчання основ екологічних знань. Словесні, наглядні та практичні методи навчання. Записи й ілюстрації на дошці. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології). 8. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Основні шляхи популяризації екологічної освіти.	12	16

4	9. Прикладні аспекти екологічної освіти. Загальні екоетичні принципи відношення до природи і правила справедливого вирішення конфліктних ситуацій. Екоцентричні принципи ставлення до природи: Принцип неспричинення шкоди чи збитків жодній істоті в навколишньому природному середовищі чи екосистемі. Принцип невтручання. Етичні принципи заповідної справи. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього. 10. Етичні принципи заповідної справи. Природоохоронні зони. Заповідна справа: антропоцентризм та екоцентризм у заповідній практиці. Естетика природи та екологічна етика. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). Шкода від туризму в національних парках і інших об'єктах ПЗФ. Правила поведінки під час відвідування об'єктів природно-заповідного фонду. Основні екологічні правила туриста. 11. Природа як рекреаційний ресурс. Практичне застосування екологічної етики в охороні природи і природокористуванні. Рекреаційний потенціал природи. Естетичне ставлення до природи. Співвідношення правової та етичної охорони тваринного світу. 12. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Екскурсія як метод навчання і форма організації занять. Класифікація екскурсій. Підготовка екскурсії. Проведення екскурсії. Використання в навчальному процесі матеріалів екскурсії.	10	18
5	13. Методика організації і проведення гурткової роботи. Методика організації екологічної стежки. Методика підготовки і проведення виставок. Науководослідна робота з екології та її характерні особливості. 14. Факультативи, як засіб самовираження учня. Факультатив – одна з допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Творчість та дослідницька діяльність учнів на факультативних заняттях з екології. Самовираження учнів на факультативних заняттях з екології.	8	18
6	15. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії “людина природа” Чинники руйнування системи людських цінностей. Шляхи виходу з екологічної кризи. Відповідальність як аспект розвитку взаємодії.	6	20
	Разом	60	102

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

1. Експозиції оранжереї ботанічного саду УжНУ
2. Експозиції паркової частини ботанічного саду УжНУ

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002 р. № 33.
2. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник МОН України – 2002. – № 7.
3. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. для студентів денної форми навчання, за напрямом підготовки: 101 «Екологія» / уклад.: М. М. Дяченко-Богун, В. В. Оніпко, В. І. Іщенко.– Полтава, 2019. – 85 с.
4. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екологічних знань: Пробний масовий підручник для учнів 10-11 класів середніх загальноосвітніх закладів. – К.: Либідь, 2000.
5. І.Ю. Фекета Екологія людини . Методичні матеріали для студентів географічного факультету спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія), 106 Географія – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла» , 2020. – 48 с.
6. І.Ю. Фекета Основи екології. Методичні матеріали для проведення семінарських, практичних занять з дисципліни «Основи екології». перероблений та уточнений. – Ужгород: видавництво ФОП Бреза А.Е., 2020. – 55 с.
7. Соломенко Л.І. Загальна екологія : підручник / Л.І. Соломенко, В.М. Боголюбов, А.М. Волох ; вид. друге випр. і доп. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 352 с.

Допоміжна література

1. Кучерявий В.П. Загальна екологія / В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 2010. – 520 с.
2. М'ягченко О.П. Основи екології. Підручник / М'ягченко О.П. – К. : ЦУЛ, 2010. – 312 с
3. Волошина Н.О. Загальна екологія та неоекологія: Навчальний посібник / Н.О. Волошина. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – 335 с.
4. Екологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. О.Є. Пахомова. – Харків: Фоліо, 2014. – 666 с.
5. Некос А. Н. Екологія людини: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / А. Н. Некос, Л. О. Багорова, М. О. Клименко. – 2-ге вид. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 284 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=863>

<http://www.nbuv.gov.ua/>

<http://uenj.cv.ua>

<http://epl.org.ua/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)